

ผู้ไทเรณูนคร” : อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กับการบูรณาการการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม
“Phu Tai Renu Nakorn” : Ethnic Identity and Integration of Social
Studies Teaching religion and culture Uthen Phatthana School Tha
Uthen District Nakhon Phanom Province

ชญานิน ไตรรัตน์ 1, ถนัด ยันต์ทอง 2, ในตะวัน กำหอม 3, กฤษณา นียมทอง 4
Rattaphol Chayanin Torat1, Thanat Yanthong 2, Naitawan Kumhom 3, Kritsada
Niyomthong 4,
คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข, 1,2,3,4
Faculty of Social Sciences and Education Thongsook College 1,2,3,4
Corresponding author, e-mail: ntawan@hotmail.com1 mail.ntawan@hotmail.com2
วันที่รับบทความ (Received) : 4 มีนาคม 2567
วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 19 เมษายน 2567
วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 19 เมษายน 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ผู้ไทในพื้นที่ชุมชนเรณูนคร จังหวัดนครพนม 2) บูรณาการการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ ปราชญ์ ท้องถิ่น ผู้อาวุโสหรือผู้มีความรู้ในท้องถิ่น 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ครู นักเรียน ชาวบ้านที่เป็นผู้ไท เรณูนคร 3) กลุ่มบุคคลทั่วไป ได้แก่ ประชาชนทั่วไปในจังหวัดนครพนม การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต จัดประชุมกลุ่มย่อย และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ไทเรณูนคร ที่อาศัยอยู่ในอำเภอรณูนคร จังหวัดนครพนม มีศิลปวัฒนธรรมและ วิถีชีวิตที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีนิสัยส่วนตัวรักความสงบ อยู่กันอย่างสันติ มีความรักและห่วงใยในเผ่าพันธุ์ มีขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม การแต่งกาย ดนตรี ความเชื่อ และภาษาพูดที่เป็น เอกลักษณ์เฉพาะ 2) การบูรณาการการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 สำรวจชุมชน เพื่อให้รู้จักชุมชนของตนเองเพื่อตั้งประเด็นการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการเก็บข้อมูลอย่างมีกระบวนการ ขั้นตอนที่ 3 ลงพื้นที่ ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้ความรู้ตามวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วย 1) การตั้งประเด็นศึกษา 2) การเสาะหาแหล่งข้อมูลหลักฐาน 3) การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน 4) การวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินคุณค่าหลักฐาน 5) การตีความเพื่อตอบประเด็นศึกษา 6) การเสนอเรื่องราวได้อย่างมีหลักฐาน มีเหตุผลและน่าสนใจ

คำสำคัญ: ผู้ไทเรณูนคร; อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์; การบูรณาการ

Abstract

This study aims to 1) Study the history of Phu Thai ethnicity in the Renu Nakhon community area. Nakhon Phanom Province 2) Integrate teaching of social studies subjects. Religion and culture of Uthen Phatthana School Tha Uthen District Nakhon Phanom Province

In this research, a specific population and sample were used, consisting of 1) Knowledge group includes local scholars. Elders or people with local knowledge 2) Practitioner groups include teachers, students, Thai villagers, Renu Nakhon. 3) The general group includes the general public in Nakhon Phanom Province. This study The researcher used qualitative cultural research methods. Using tools to collect data, namely surveys, interviews, observation forms, and organizing small group meetings and workshop

The results of the study found that 1) Thai Renu Nakhon people who live in Renu Nakhon District Nakhon Phanom Province There is art and culture and A unique way of life Has a personal personality that loves peace Live together in peace There is love and jealousy for the race, customs, traditions, arts and culture, dress, music, beliefs and spoken language that are. Unique 2) Integrating the teaching of social studies subjects Religion and culture consists of 4 steps: Step 1: Survey the community to get to know your own community in order to set learning points. Step 2: Plan the data collection process in a systematic way. Step 3: Visit the area Step 4 is presented according to the historical method. Using knowledge according to methods historical Consisting of 1) setting up the study issues 2) searching for sources of evidence 3) gathering complete relevant information 4) analyzing, examining, and evaluating the value of evidence 5) interpreting

Keywords: Phu Tai Renu Nakorn ; ethnic identity; integration

บทนำ

ในสังคมของมนุษย์ประกอบไปด้วยความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายทาง ชาติพันธุ์ ด้านศาสนา ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีความหลากหลายนี้เอง ได้นำพาความแตกต่างให้กับผู้คนใน สังคมให้มีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดการแบ่งตัวออกเป็นชั่ว เป็นกลุ่มเป็นก้อน ตามลักษณะที่ตนเอง มีลักษณะ ความคล้ายคลึงกัน การก่อเกิดกลุ่มต่างๆ นี้เองก่อให้เกิดอัตลักษณ์ (Identity) ใหม่ ๆ ขึ้นใน สังคมมากมาย เนื่องจากอัตลักษณ์ ในการแสดงถึงความเป็นตัวตน หรือการตอบคำถามให้กับตนเอง “เราคือใคร” และ “เราเป็นใครในสายตาผู้อื่น” ทำให้อัตลักษณ์เป็นการกำหนดตำแหน่ง (Position) ให้กับคนในสังคม ในการสื่อสารว่าตนเองเป็นใคร และสื่อสารให้กับบุคคลในสังคม และสิ่งแวดล้อม รอบข้างตัวเอง ให้เกิดการรับรู้ว่าตัวเองเป็นอย่างไรสังคมมนุษย์ที่มีความหลากหลายก่อให้เกิดกลุ่มต่างๆ เช่นกลุ่ม นักธุรกิจ กลุ่ม พ่อค้าแม่ค้า กลุ่มนักเรียนนักศึกษา นิสิต กลุ่มต่างๆ ในสังคมที่ตนเองสังกัดนี้เองเป็นกลุ่มที่มีลักษณะทาง ประชากรศาสตร์ กล่าวคือ เพศ อาชีพ การศึกษา ที่คล้ายถึงกัน ก็มักจะมีความคิดและการสื่อสารใน แนวทางเดียวกัน เห็นได้ว่าภายในสังคมประกอบไปด้วยกลุ่มทางสังคมที่หลากหลาย แต่ละกลุ่มมีความคิด และการแสดงออกเป็นของตัวเองที่เรียกว่า อัตลักษณ์ของตนเองให้สังคมรับรู้ถึงความ แตกต่าง

กันออกไป เพื่อแสดงให้เห็นสังคมหนึ่งหนึ่งว่ากลุ่มของตัวเองเป็นใคร และสังคมเองก็รับรู้ว่าเป็นใคร อย่างไรด้วย นอกจากนี้สังคมที่เป็นปัจเจก คนในสังคมก็จะยอมแสดงอัตลักษณ์ เพื่อสื่อสาร กับคนในสังคมว่าตนเองเป็นใคร มาจากไหน ต้องการให้สังคมมองหาที่ตนเองเช่นไร โดยอัตลักษณ์ทาง ส่วนบุคคล และสังคมนี้ เป็นการสื่อสารที่ส่งสารของผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารคือคนในสังคมนั้นๆ รับรู้ ถึงความเป็นตัวตน ทั้งของบุคคลและของกลุ่ม ซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยนหน้าที่ซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้นำเสนอและผู้รับสาร(นฤทร์บดินทร์ สาลีพันธ์.2564)

ชาวผู้ไทจังหวัดนครพนม อยู่ในอำเภอเรณูนคร อำเภอนาแก อำเภอธาตุพนม (นพดล ตั้งสกุล และ จันทนีย์ วงศ์คำ. 2548) บรรพบุรุษของชาวภูไท เดิมมีภูมิลานาอาศัยอยู่ตอนใต้ ของจีนมีการอพยพหนีภัยสงครามตามกลุ่มคนไทยลงมาทางตอนใต้ผ่านบ้านด้าบุง ผ่านบ้านน่าน้อย อ้อยหนูลงสู่ที่ราบเมืองแกง (เดียนเบียนฟู) ในเขตแดนประเทศเวียดนาม และได้ลงมาทางใต้เรื่อยๆ จึงได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ตอนกลางของเวียดนามตั้งแต่เมืองเหง่ฮาน ถึงเมืองเว้ญซุ่น และได้มากับกองทัพเจ้า อนุรุธ ที่มาตีเมืองเวียงจันทน์ได้สำเร็จและได้นำชาวภูไทเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนลาวแถบแขวงคำ ม่วนและแขวงสะหวันนะเขตนำโดย ท้าวกำแหงหน้าชาวภูไทได้อพยพลูกหลาน เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิ สมภาร เจ้าอนุรุธผู้ครองนครเวียงจันทน์ พระองค์ได้โปรดให้ชาวภูไทกลุ่มนี้ไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมืองวัง เมืองเซโปน เมืองนอง เมืองพลาณ เมืองพิน เมืองผาบ้งซึ่งเป็นถิ่นฐานเดิมของชาวข่าอาศัยอยู่ก่อนแล้ว ในภูมิภาคอีสานของประเทศไทยมี ศิลปวัฒนธรรมมีความอุดมไปด้วยสีสันที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากประชากรที่มีหลากหลายเชื้อชาติ อาทิ ลาว ไทญ้อ ข่า ส่วย กูย ขแม กะเลิง ไท พวน ไทดา ญวน ไทโคราช ภูไท เป็นต้น ชาวภูไท ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย มีแม่น้ำโขงแยกกลุ่มนี้ออกจากภูไทในภาคเหนือของลาว และญวน กลุ่มภูไทกลุ่มใหญ่ที่สุดอาจจะอยู่ แถบลุ่มน้ำโขง และแถบเทือกเขาภูพาน เช่น จังหวัดนครพนม ได้แก่อำเภอคาชะอี ธาตุพนม เรณูนคร นาแก จังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ อำเภอภูพานรายณ์ เขาวง สหัสขันธ์ชนเผ่าภูไท เป็นคนเผ่าไทยกลุ่มหนึ่งที่มีอยู่ในแคว้นสิบสองจุไทย และอาณาจักรล้านช้าง การเคลื่อนย้ายของชาวภูไท เข้าสู่ภาคอีสานมีหลายครั้ง และมาจากที่ต่างๆ จึงทำให้กลุ่มภูไทที่เข้ามา อยู่ในจังหวัดสกลนคร เรียกชื่อตัวเองตามแหล่งเมืองเดิมของตนเช่น ผู้ไทวัง คือ ผู้ไทที่อพยพมาจาก เวงวัง มาตั้งบ้านเรือนอยู่แถบอำเภอพรรณานิคม ผู้ไทกระป่อง คือภูไทที่อพยพมาจาก เมืองกะป่อง มาตั้งบ้านเรือนในเขตอำเภวาริชภูมิ ผู้ไทกะตาก คือผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองกะตาก มาตั้งบ้านเรือนอยู่ แถบตำบลโนนหอม และแถบริมหนองหาร ทางทิศใต้(ชัยบดินทร์ สาลีพันธ์.2540) ใน พ.ศ. 2250 อาณาจักรล้านช้างได้แตกเป็น 2 อาณาจักร คือทางเหนือ เรียกว่า อาณาจักรล้านช้างร่มขาวหลวง พระบาง ทางใต้ เรียกว่า อาณาจักรล้านช้างร่มขาวเวียงจันทน์ สิบสอง จุไทยอยู่ภายใต้การดูแลของอาณาจักรแรกต่อมาบังเกิดการอึดคึดอดอยาก และความขัดแย้งระหว่าง ท้าวกำแหงหน้าของชาวภูไท กับเจ้าเมืองน่าน้อยอ้อยหนู (น่าน้อยอ้อยหนู) ท้าวกำแหงพา ชาวภูไทเป็น จำนวนมาก (ประมาณหมื่นคน) อพยพจากเมืองน่าน้อยอ้อยหนูมาขอขึ้นกับเวียงจันทน์ โดยทาง เวียงจันทน์ให้ไปตั้งถิ่นฐานที่เมืองวัง (อยู่ทางตะวันออกของเมืองมุกดาหาร ห่างประมาณ 150 กิโลเมตร) ชาวภูไทกลุ่มนี้ ได้ส่งส่วยมิดได้และขวานให้เวียงจันทน์ ปีละ 500 เล่ม แต่เนื่องจากเมืองวังอยู่ชายแดนอาณาจักรล้านช้างร่มขาวเวียงจันทน์ แต่ใกล้พรมแดนเวียดนาม พวกเขาจึงได้ส่งส่วยขึ้น 5 ปี (ปีหนึ่งหนึ่ง 5 ชั่ง) ให้แก่ เจ้าเมืองคาร์วของเวียดนามด้วย (นฤบดินทร์ สาลีพันธ์.2548) เรื่องเล่าเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายข้ามรัฐและข้ามมาสู่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขงของกลุ่มผู้ไทเรณูนครได้อ้างอิงถึงคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ที่เรณูนครเล่าให้ฟังกล่าวถึงบรรพบุรุษเล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่อครั้งอพยพโดยการนำของท้าวเพชรท้าวสายซึ่งเป็นกลุ่มชนชั้นสูงของเมืองวังข้ามโขงมาตั้งถิ่นฐานครั้งแรกที่บริเวณหนองหาน สกลนคร มีการยังชีพด้วยการทำไร่ นา จนกระทั่ง

เกิดโรคภัยไข้เจ็บจึงพยายามจะอพยพย้ายกลับไปอยู่เมืองวังตามเดิม แต่ในระหว่างทางท้าวเพชรได้พบกับ พระภิกษุทำผู้มาจากวัดพระธาตุพนม และได้รับคำแนะนำว่าอย่าย้ายกลับ ท้าวเพชรจึงนำชาวผู้ไทไปตั้งถิ่นฐานที่ดงหวายสายบ่อแก หรือเมืองเรณูนครในปัจจุบัน (ถวิล ทองสว่างรัตน์. 2529) อັตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นในสังคม ประกอบด้วยอັตลักษณ์อันหลากหลายตาม ตามกลุ่ม ต่างๆ ที่กล่าวมาของชาวผู้ไทข้างต้น เมื่อกลุ่มชาวผู้ไทดังกล่าวถึงอັตลักษณ์ยังเป็นการแสดงถึงอำนาจ และพื้นที่ทางสังคมด้วยกล่าวคือหากอັตลักษณ์ใดมีอำนาจทางสังคมมากกว่าอັตลักษณ์นั้นก็จะเป็น การกดทับอັตลักษณ์ที่มีความด้อยอำนาจทางสังคมว่าให้ตกเป็นรองทำให้อັตลักษณ์ที่เป็นรอง ซึ่งขาด ทั้งอำนาจและพื้นที่ทางสังคมแต่อັตลักษณ์กระแสรองเพราะจะต่อสู้ต่อรองเพื่อให้ตนเองมีพื้นที่ทาง สังคมและ อารังอັตลักษณ์ของตนเองต่อไป

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นวิชาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม การดำเนินชีวิตรวมถึงศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม วิชาสังคมศึกษาจึงช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไรและเข้าใจถึงการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตามกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและ เข้าใจผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่าง มีคุณธรรม มีความอดทน อดกลั้น สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก อันเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของการเรียนวิชาสังคมศึกษาความสำเร็จของการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คือ การที่ผู้เรียนเข้าใจและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ให้เป็นชีวิตที่ดีงามและช่วยสร้างสรรค์สังคม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนสังคม จึงเชื่อมโยงและบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่ถูกต้อง อยู่อย่างมีความสุข โดยเรียนผ่านสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในห้องหรือในโรงเรียนหรือวิเคราะห์จากตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นจริงในสังคมเพื่อให้เด็กฝึกคิดวิเคราะห์ รู้ทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักตัวเอง สามารถจัดการชีวิตของตนเองและมีวิถีชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มณีรัตน์ ศุภานุสนธิ์.2560)

สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่ศึกษารายวิชาเพิ่มเติมการใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้าง การศึกษาของคนในท้องถิ่น ประวัติศาสตร์หมู่บ้านหรือชุมชนท้องถิ่นแล้ว ก็จะสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นแบบเรียน หรือการ ออกแบบเป็นหลักสูตรเฉพาะของท้องถิ่นได้ซึ่งจะทำให้ คนในท้องถิ่นได้เข้าใจท้องถิ่นของตนมากขึ้น และจะเป็น ปัจจัยที่จะสร้างความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น ในขณะที่ การจัดการศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นก็ช่วยเป็น ฐานการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ในการส่งเสริม การท่องเที่ยวท้องถิ่นได้ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญคือการศึกษา ท้องถิ่นต้องอาศัยสถานศึกษาในท้องถิ่น ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ที่มาของบรรพบุรุษตน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับประเด็นการสร้างความรักและรักท้องถิ่นผ่านการศึกษา ในท้องถิ่นได้หรือการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผ่านสถานศึกษาในท้องถิ่น โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ท้องถิ่นจาก การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการสร้าง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถให้ความรู้ผ่านการศึกษา ตาม อัยาศัยได้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การสร้างพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น โดยการนำ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมมาเป็น ฐานในการเรียนรู้ซึ่งเป็นการเรียบเรียงชุดองค์ความรู้ประวัติศาสตร์มาเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่คนในท้องถิ่น สามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในท้องถิ่น (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาวัฒนธรรม.2564) โดยมี วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือ 1) การกำหนดเป้าหมายหรือประเด็น ที่จะศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2) การทบทวนวรรณกรรมและหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง 3) การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนา

กลุ่ม เพื่อแสวงหาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 4) การวิเคราะห์สังเคราะห์ตีความข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ 5) การนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 6) การใช้ประโยชน์จาก ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ทั้งนี้บทเรียนการนำประวัติศาสตร์มาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นอีสานมีหลายมิติด้วยกันได้แก่ 1) การใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อสร้างความตระหนักและสำนึกรักท้องถิ่น 2) การใช้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อการต่อสู้กับอำนาจรัฐและทุนภายนอก 3) การใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวโดยท้องถิ่น และ 4) การใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้าง การศึกษาของคนในท้องถิ่น (สุนทรชัย ขอบยศ.2562)

จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา สภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ นักเรียนขาดทักษะกระบวนการ ขาดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่สามารถบูรณาการเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาสาระอื่น ๆ ได้ ปัญหาความไม่ต่อเนื่องของการเรียนการสอน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ในการวางแผนการจัดการศึกษาให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับความต้องการ ในการจัดการศึกษาในอนาคตโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญและมีบทบาทหน้าที่ในการนำนโยบายมาสู่สถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้และบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองตามเป้าหมายการจัดการศึกษาในปัจจุบันและตอบสนองต่อการปฏิรูปการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองอย่างได้ผล และเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงสนใจที่จะศึกษา โดยบูรณาการ “ผู้ไทเรณูนคร” : อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กับการบูรณาการการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม เพื่อให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ผู้ไทในพื้นที่ชุมชนเรณูนคร จังหวัดนครพนม
2. เพื่อบูรณาการการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา

อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

วิธีการดำเนินการศึกษา

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสำรวจ (Survey) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non- Structure Interview) แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) แบบประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ(Workshop) ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม. 2559)

- 1.1 แบบสำรวจ (Survey)

แบบสำรวจ ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลฉบับที่กโดยแบ่งประเด็นการสำรวจต่างๆดังนี้

- 1.1.1 สำรวจสภาพพื้นที่

- 1.1.2 สำรวจเส้นทางการเดินทาง

- 1.1.3 สสำรวจวิถีชีวิตชาวบ้าน
- 1.1.4 สสำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ
- 1.1.5 สสำรวจพื้นที่การท่องเที่ยวทางบก
- 1.1.6 สสำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ก่อนทำการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามชาวบ้านทั่วไป นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้สอบถามจากหน่วยงานทางราชการและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้เบื้องต้นในบริบทพื้นที่ที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้และนำมาสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

1.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) มี 2 แบบดังนี้

1.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม ปรับปรุงจาก (สุนทรชัย ขอบยศ.2562) (2561)ในตะวันกำหอม(2559)และฤทัยพรรณ ทองจับ(2564)โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคำตอบตามกรอบแนวความคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 1 ชุด ดังนี้แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติความเป็นมา ความเชื่อ ประเพณี หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเพณีที่ปฏิบัติกันสืบต่อมา

1.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non - Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบเพื่อจับประเด็นและนำมาตีความหมายโดยใช้ทฤษฎีและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) จากผู้รู้ (Key Informants) และมีจุดสนใจในการสัมภาษณ์ในเรื่องผู้ให้เหตุผล: "อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กับการบูรณาการการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม" เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชนผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถาม ข้อมูลรายละเอียดต่างๆดังนี้ ประวัติชุมชนในอดีตและสภาพปัจจุบันของชุมชนวิถีชีวิต ภาษา ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ศีลธรรม จริยธรรม สุนทรียศาสตร์ อาหารการกิน การแต่งกาย ความรู้ทักษะอาชีพ

1.3 แบบการสังเกต (Observation) แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

1.3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปพักอาศัยอยู่กับชุมชน โดยร่วมทำกิจกรรม สังเกต เกี่ยวกับบริบททางด้านวัฒนธรรม เพื่อนำไปกระทำข้อมูลต่อไป

1.3.2 แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม(Non - participant Observation) ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตกิจกรรมในชุมชนอยู่วงนอกที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

1.4 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูลในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ คือ กลุ่มผู้รู้ ผู้นำชุมชน ครู กำนันผู้ใหญ่บ้านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการกำหนดกลุ่มละประมาณ 5-10 คน ในพื้นที่ ในการสนทนาผู้วิจัยจะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะได้จัดทำเป็นใบงานประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไปพร้อมกับข้อมูลที่ได้จากวิธีอื่น

1.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูล ในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่ทำการศึกษ จำนวนพื้นที่ คือ กลุ่มผู้รู้ ผู้นำชุมชน ครู พระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล โดยการ

กำหนดกลุ่มละประมาณ 5-10 คน ในประชุมเชิงปฏิบัติการ จะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยจะจัดทำเป็นแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไปพร้อมกับข้อมูลที่ได้จากวิธีอื่นๆ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอนคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นที่ 1 เรียกว่า การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ วิชาการ สอบถามข้อมูลจากชุมชน และเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 เรียกว่า การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้เก็บข้อมูลยึดหลัก “องค์รวม” (Holistic) ตามแนวคิดของงามพิศ สัตย์สรวง (2539 : 53-55 อ้างอิงใน ในตะวัน กำหอม. 2559) ดังนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาภาคสนาม (Field Studies) ประมาณ 6 เดือน เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. แบบสำรวจ ผู้วิจัยขอความร่วมมือและจัดส่งแบบสำรวจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interviews) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ทำการสัมภาษณ์ตามแนวแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาคำตอบตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีแบบสัมภาษณ์และเครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ วิดีโอบันทึกภาพและเสียงเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

(1) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่วัฒนธรรมอำเภอ ที่ทำการศึกษ จำนวน 2 คน

(2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งเป็น 5 ชุด แต่ละชุดใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 5 กลุ่มคือ กลุ่มผู้นำชุมชน ครู พระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล

2) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interviews) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interviews) เปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ เพื่อจับประเด็นและนำมาตีความหมาย โดยใช้ทฤษฎี

3. แบบสังเกต ผู้วิจัยสังเกตการจัดงานประเพณี ตามแบบสังเกต 2 รูปแบบดังนี้

1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observations) ผู้วิจัยได้เข้าไปพักอาศัยอยู่ในชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมในชีวิตประจำวัน สังเกต ซักถามข้อมูลที่ต้องการจดบันทึกโดยใช้แบบสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับเปิดเผยตัวเองว่าเป็นนักวิจัย

2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Participant and Non - participant Observation) ผู้วิจัยทำการสังเกตกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน โดยไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านแล้วจดบันทึกข้อมูลที่พบโดยใช้แบบสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. แบบสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มกับคน ชุมชนในพื้นที่ชุมชนที่ทำการศึกษ จำนวนพื้นที่ พื้นที่ที่ทำการศึกษและเป็นพื้นที่ ประกอบด้วยผู้รู้ ผู้ปฏิบัติและนักท่องเที่ยว มาร่วมสนทนากลุ่มตามกรอบและจุดมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้แบบบันทึกเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้วิจัยใช้เทคนิคการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มกับคน ชุมชนในพื้นที่ชุมชนที่ทำการศึกษ จำนวนพื้นที่ที่มาร่วมสนทนากลุ่มตามกรอบและจุดมุ่งหมายของการ

วิจัย กรอบประเด็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ไทเรณูนคร”: อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ โดยใช้แบบบันทึกเสียง วิดีโอบันทึกภาพและเสียงเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

3. การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การจัดการกระทำข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลจากเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การบันทึกข้อมูล การสังเกต

1) การบันทึกข้อมูลใช้แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ การสังเกตการสนทนากลุ่มและการจดบันทึกลงในสมุดบันทึกและกล้องถ่ายภาพในการบันทึกภาพที่เป็นกิจกรรมทางสังคมซึ่งถือว่าเป็นวิถีชีวิตของชาวชุมชน (ในตะวัน กำหอม. 2559)

2) นำข้อมูลในแต่ละวันมาสรุปและจัดหมวดหมู่ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามแต่ละประเภทที่ตั้งไว้ เพื่อตอบคำถามการวิจัยและตาม ความมุ่งหมายของการวิจัย

3) ข้อมูลเพิ่มเติมในเทปที่บันทึกเสียงมาในแต่ละวันก็จะถอดเทปบันทึกเสียงเพื่อเติมเต็มเนื้อหาหรือข้อมูลที่ขาดหายไปจากแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตและจดบันทึกให้ครบถ้วน ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) หากมีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์จะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเป็นกรณีไป

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการจัดและทำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือวิชาการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต การจดบันทึก การอัดเทป และการบันทึกภาพ จัดเป็นหมวดหมู่ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยแล้วดำเนินการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามความมุ่งหมายและกรอบตามความคิดที่กำหนดไว้ ได้แก่ การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analytic Inductio) และการวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) ดังนี้(ในตะวัน กำหอม. 2559)

(1) การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analysis Induction) เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อมูลจากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏที่มองเห็นจากการลงภาคสนาม เป็นต้นว่า กิจกรรมในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ การนำภูมิปัญญาพื้นบ้านมาพัฒนาตลอดทั้งสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและชนบประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรมความเชื่อ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่และหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) การวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลมาจัดจำแนกเป็นประเภทตามความมุ่งหมายของการวิจัยและจึงวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีเพื่อมาอธิบายสภาพสังคมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงและบทบาทหน้าที่ขององค์ภายในชุมชนที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกมากระทบชุมชนดั้งเดิมและนำไปสู่การดำรงอยู่ของภูมิปัญญาพื้นบ้านของชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมและทฤษฎีต่างๆ ในการวิเคราะห์ตามการมุ่งหมายและกรอบแนวความคิดในการวิจัย

4. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลงานวิจัยนั้น หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนหนึ่งแล้วและเพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและมีความสอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้มีการ พิจารณาและวิพากษ์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยเสนอต่อที่ประชุมของกลุ่มและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการวิจัยให้ทราบ ในการพิจารณาตามประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง

ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีรวมทั้งของเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอข้อมูลพร้อมภาพประกอบบางชิ้นตอนของการดำรงชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยใช้แบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษา

1. ชาวภูไท อพยพมาจากตอนใต้ของประเทศจีนเข้าสู่เมืองเดียนเบียนฟู บ้านน้อยอ้อยหนู แล้วอพยพต่อมาเรื่องจากพื้นที่มีจำนวนจำกัดการขยายตัวเกิดการขัดแย้ง จึงได้มาตั้งที่ใหม่ บริเวณ เมืองวัง เมืองอ่างคาคา เมืองเซโปน เมืองพิน เมืองนอง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อมาชาวภูไทในเมืองวังได้มีการขัดแย้งในการปกครองระหว่างสายเลือดจึงเกิดการอพยพข้ามฝั่ง แม่น้ำโขงในบริเวณท่าธาตุพนม และเดินทางต่อไปยังแถบบริเวณหนองหานแต่สภาพอากาศไม่เหมาะสม เนื่องจากปกติเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีลมพัดผ่านทั้งมีน้ำมากสภาพอากาศลมชื้นจึงทำให้ เด็กและคนชราเกิดอาการป่วยไข้และล้มตายมาก จึงมีแนวคิดว่าจะอพยพกลับอีกฝั่งของแม่น้ำโขง ก่อนจะข้ามแม่น้ำโขงจึงพาขบวนผู้อพยพไปแคว้นมัสการพระธาตุพนม ท่านเจ้าอาวาสสมัยนั้นได้ สอบถามและก็ได้ชี้แนะให้ไปตั้งถิ่นฐานบริเวณใกล้เคียง ณ บ้านดงหวายสายบอกแก ซึ่งอยู่ไม่ไกลจาก ธาตุพนม อันมีชัยภูมิที่เหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐานใหม่ ต่อมาชาวภูไทได้อพยพจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำ โขงมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นระลอกๆ จากสาเหตุต่างกันแต่เนื่องด้วยพื้นเพของสายเลือดชาวภูไท จึงมีการ ปฏิสัมพันธ์และในขณะนั้นไม่มีร้านสะดวกซื้อหรือโรงแรมผู้คนที่อพยพมาจากต่างถิ่นจึงต้องจัดการใช้ ชีวิตโดยการทำมาหากินและแบ่งข้าวปลาอาหารเพื่อที่จะไปตั้งถิ่นฐานต่อไปในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ดังนั้นพื้นที่เรณูนครจึงเป็นพื้นที่จุดสำคัญในการเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงของชาวภูไทในบริเวณที่ข้ามฝั่ง แม่น้ำโขงมานี้ ซึ่งหากแม้นกลุ่มใดมีพื้นที่และข้าวปลาอาหารแล้วแต่ก็ยังคงแวะเวียนมาถามไถ่ถึงบุคคลที่อพยพมาก่อน แล้วก็เดินทางไปหาจุดมุ่งหมายของคนที่ต้องการพบเจอจึงปรากฏการณ์ของการ ปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนภูไทด้วยกันเอง ชื่อชุมชนแห่งนี้จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเมืองเว (คำว่าเวหมายถึงการวนกลับในภาษาภูไทซึ่งตรงกับคนที่ต้องการสอบถามข้อมูลถึงแม่ไปต่าง พื้นที่แล้วแต่ต้องวนกลับมาถามบุคคลที่ต้องการพบเจอชาวภูไทด้วยกันเองในพื้นที่ฝั่งขวาแม่น้ำโขง) โดยเฉพาะเรณูนครถือว่าเป็นศูนย์กลางของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวภูไทในประเทศไทย เพราะการข้ามฝั่ง แม่น้ำโขงเข้ามาชาวภูไทส่วนใหญ่จะต้องแวะเวียนเข้ามาหาชุมชนแห่งนี้และสอบถามพร้อมทั้งแบ่งปัน ข้าวปลาอาหารเพื่อที่จะไปสร้างบ้านแปลงเมืองในพื้นที่ต่างๆ ต่อไปโดยในหลายพื้นที่ ดังปรากฏการ บอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ของชาวภูไทที่อื่นๆ ว่าชาวเรณูนครเป็นพี่ใหญ่เป็นเชื้อเป็นสายที่เป็นนับว่าเป็นพี่ในการแบ่งปันข้าวปลาอาหารแล้วก็แบ่งปันสิ่งต่างๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะในพื้นที่หลายพื้นที่เช่นเขาวง กุฉินารายณ์ คำม่วง นาเยง คาชะอี เป็นต้น หรือหลากหลายที่ของชาวภูไทในประเทศไทย ประเพณีวัฒนธรรมชาวภูไทเรณูนครยึดตามครรลองชาวอีสานทั่วไปในฮีตสองคลองสิบสี่ โดยมีลักษณะใกล้เคียงแต่มีภาษาที่มีความแตกต่างหลายอย่างคงศิลปะและวัฒนธรรมในด้านของการ บายศรีในวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง ความเชื่อในชาวภูไทเรณูนครมีความเชื่อในด้านของนับถือ ผีบรรพบุรุษ และนับถือศาสนาพุทธ ในด้านการนับถือผีบรรพบุรุษจะเป็นการนับถือของปู่ตาซึ่งถือเป็นใจ กลางบ้านหรือสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของชุมชนภูไทเรณูนครซึ่งมีความเชื่อว่าท่านจะสิงสถิตปกปักรักษา และช่วยเหลือผู้คนชาวเรณูนครในสิ่งต่างๆ นั้นเอง ซึ่งประวัติท่านเป็นนักรบที่ดูแลและปกป้องชาวภูไท เรณูนครนั่นเอง

ภูมิศาสตร์ ชุมชนเรณูนครมีพื้นที่อาณาเขตติดต่อกับอำเภอธาตุพนมอำเภอนาแก อำเภอ วังยาง สภาพภูมิประเทศมีอาณาเขตไม่ติดแม่น้ำโขงใกล้เคียงท่าของแม่น้ำโขง อย่างธาตุพนมจึงมี ลักษณะของการถ่ายเทผู้คนต่างๆ ในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นอย่างเมืองท่าใหญ่โบราณในลุ่มน้ำโขง อย่างธาตุพนมนั้นเอง โดยเฉพาะการผ่อนคลายความหนาแน่นผู้คนของชาวภูไทที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์ใน พื้นที่ชุมชนเรณูนครถือ

เป็นที่พักอาศัยที่เป็นแหล่งหนึ่งที่มีความผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมของชาว กุลาและชาวภูไทตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากการบันทึกจดหมายเหตุศาลสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพฯ นั้นเอง จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้เห็นถึงการผสมผสานศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะชาวกุลาที่มาก้าขายส่วนใหญ่เป็นชายและได้แต่งงานอยู่กับสาวชาวเรณูนคร และได้แฝง ตัวพร้อมทั้งอยู่ในชุมชนภูไทเรณูนครจนกลายเป็นหนึ่งในชุมชนภูไทเรณูนคร จะเห็นได้ว่ามีลักษณะ ศิลปะและวัฒนธรรมที่ผสมผสานในด้านของกลุ่มของชาวกุลาในพื้นที่ชุมชนภูไทเรณูนครอย่างเห็นได้ชัด จากการบันทึกของศาลสมเด็จพระเจ้า และภาพอดีตของชุมชนแห่งนี้ รวมทั้งการฟ้อนรำที่มีลักษณะท่าฟ้อน ดาบฟ้อนเจิงที่แฝงอยู่ในท่าภูไทเรณูนครด้วยเช่นกัน

สภาพเศรษฐกิจสังคมในชุมชนแห่งนี้ ชาวชุมชนภูไทเรณูนครส่วนใหญ่ในชุมชนจะเป็น สายเครือญาติของกลุ่มภูไทด้วยกันเองในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้แต่ปัจจุบันมีการเข้ามาทางด้านเทคโนโลยี การศึกษาการค้าขาย และการเมืองการปกครองทำให้มีการปะปนกับกลุ่มอื่นๆ บ้างแต่ยังคงโครงสร้าง ของลักษณะเครือญาติ เป็นส่วนใหญ่ของคนในพื้นที่ ชุมชนนี้ประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกรรม การทำนาและยังพบมีการปลูกฝ้ายเพื่อเป็นพืชเศรษฐกิจในการทำหัตถกรรมในชุมชนพร้อมทั้งมีอาชีพ เสริมหลังจากฤดูกาลการทำนามีการทำมาค้าขาย ไปตามพื้นที่ในลักษณะค้าขายตรงโดยลักษณะตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันพบว่า มีค้าขายแบบคาราวานและค้าขายแบบขายตรงคล้ายคลึงกับลักษณะ ของนายฮ้อยสมัยก่อน ยังพบว่า ชุมชนแห่งนี้นิยมที่จะแข่งขันให้ลูกหลานได้เรียนหนังสือและมี การศึกษาขั้นสูงในลักษณะอาชีพที่เป็นข้าราชการค่อนข้างมากเช่นเดียวกันในชุมชนนี้

อุปนิสัยชาวภูไทเรณูนครมีลักษณะคนที่ยิ้มแย้มแจ่มใสมี อหิยาศัยไมตรีที่ดีงามต่อบุคคล ที่มาเยี่ยมเยือนในพื้นที่ และยังพบว่าชาวภูไทเรณูนครเป็นคนที่หัดคิดทันสมัยทันยุคทันเหตุการณ์จาก สาเหตุของการดูภาพเก่าที่ลักษณะการแต่งกายหรือลักษณะของทรงผมนางราในชุมชน ที่มีความสมัย ในยุค 40-50 ปีที่แล้ว ส่งผลให้เห็นถึงลักษณะของการรับสิ่งใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็วซึ่งน่าจะได้รับมา จากลักษณะการที่ใกล้เมืองท่าและมีการค้าขายในชุมชนต่างพื้นที่จนถึงเมืองไทย (กรุงเทพมหานคร) จึงมีการแลกเปลี่ยนและรับเอาสิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว แต่ยังคงรักษายึดมั่นวัฒนธรรมหลักของตัวเอง ได้อย่างชัดเจนและมั่นคง

การแต่งกายเดิมชาวภูไทเรณูแต่งกายนิยมแบบเสื้อคอจีนแขนสามถึงสี่ส่วนไม่เต็มแขน เพื่อเผื่อใส่กำไล มีกระดุมเงินหรือกระดุมมัดตามลักษณะของสถานภาพทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล หรือตามโอกาสต่างๆ ชายนิยมใส่กางเกงขาก๊วยและใส่สร้อยได้เวลาที่อยู่บ้าน หญิงนิยมใช้ซินต่อตีน พบผ้าโบราณที่มีลักษณะเรียกว่า “ผ้าเก็บดอก” ซึ่งมีลักษณะคล้ายแพรวของชาวภาพลันธุ์ซึ่งอาจมี ลักษณะเป็นแนวทางเดียวกันตามชาติพันธุ์ภูไทแต่ไม่ปรากฏการผลิตในปัจจุบัน ฝ้านิยมใช้ฝ้าย มากกว่าไหม เนื่องจากพื้นที่บางช่วงเวลามีอากาศหนาวจัด นิยมสืที่ใช้ธรรมชาติจากพื้นที่โดยนิยมใช้ ครามแล้วก็สีแดงที่ได้จากครั้ง อดีต ชาวกุลาที่อยู่ในเรณูนครนิยมขายน้ำแต่มน้าย้อมส่วนมากจะมีสี ครามออกน้ำเงินซึ่งเป็นน้ำในการผสมการย้อมผ้าในสมัยโบราณที่ได้รับความนิยมจากคนในพื้นที่อีสาน เครื่องประดับจะนิยมเป็นเงินมากกว่าทอง เนื่องจากทองคำสมัยก่อนเป็นสิ่งที่หายากกว่าเงิน แต่ก็ยังมี ให้เห็นอยู่บ้างตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล พบว่ามีเครื่องประดับที่แปลกตาออกไป จากพื้นที่ของภูมิภาคอีสานทั่วไปเนื่องจากการค้าขายจากหัวเมืองฝั่งเหนือจนถึงหัวเมืองทาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับเมืองท่า อย่างธาตุพนม ดังจะกล่าว อ้างจากจดหมายเหตุศาลสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพนั้นเอง ปัจจุบันนิยมแต่งกายแบบคนปกติ สากลทั่วไป ตามแฟชั่นและกาลเทศะในปัจจุบัน แต่หากเมื่อมีงานพิธีหรือบุญเทศกาลบุคคลในชุมชน จะแต่งกายแบบพื้นเมืองประยุกต์ซึ่งมีลักษณะการนำเอาผ้า

พื้นเมืองมาตกแต่งและแต่งกายให้มีความสวยงามตามแบบสมัยนิยมมากขึ้นแต่ยังคงรักษาโดยการใช้ผ้าที่เป็นพื้นที่ของชุมชนเรณูนคร

2. บูรณาการการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามแนวพระราชดำริของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ” กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม จึงได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง “ผู้ไทเรณูนคร” ซึ่ง 4 มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจชุมชน เพื่อให้รู้จักชุมชนของตนเองเพื่อตั้งประเด็นการเรียนรู้

1.1 ผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ได้ร่วมกันเสนอแหล่งการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาบุคคล สำคัญในชุมชน โดยครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและร่วมอภิปรายกับ นักเรียน จากภาพ และสื่อวีดิทัศน์

1.2 เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ได้ออกเดินทางสำรวจชุมชนตามตามแผนการจัดการเรียนรู้การเพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ร่วมกับสภาวัฒนธรรมตำบล สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมจังหวัดชั้น และเชิญโรงเรียนในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม เข้าร่วม เพื่อให้รู้จักชุมชนของตนเอง ทั้งนี้ได้ไปทัศนศึกษาแหล่งการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในชุมชน จำนวน 3 แหล่งการเรียนรู้ 1) อาคารเก่าบริเวณชุมชนท่าอุเทน 2) ย่านชุมชนเก่าท่าอุเทน 3) พระธาตุท่าอุเทน ซึ่งจากการออกเดินทางสำรวจชุมชนในครั้งนี้ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักสภาพชุมชน ท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และบุคคลสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการเก็บข้อมูลอย่างมีกระบวนการ ดังนี้

2.1 ให้ผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม แบ่งกลุ่มตามความสมัครใจออกเป็น 3 กลุ่มเพื่อศึกษาในหัวข้อ “ผู้ไทเรณูนคร” : อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ โดยกลุ่มที่ 1 และ 2 ศึกษา สืบค้นข้อมูลในมิติประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม 3 แหล่งการเรียนรู้ คือ 1) อาคารเก่าบริเวณชุมชนท่าอุเทน 2) ย่านชุมชนเก่าท่าอุเทน 3) พระธาตุท่าอุเทน กลุ่มที่ 3 สืบค้นข้อมูลในมิติของภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์

2.2 ผู้เรียนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนมและครูที่ปรึกษาร่วมวางแผนร่วมกันในการลงพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ทั้งโดยการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การจดบันทึก การบันทึกภาพ การบันทึกเสียง การปฏิบัติตนให้เหมาะสม โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนในกลุ่ม การเตรียมประเด็นคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ การประสานและนัดหมาย สัมภาษณ์กับปราชญ์ชาวบ้าน รวมถึงเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งครูที่ปรึกษาชุมชน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียน ตลอดจนกลั่นกรองคำถามและอำนวยความสะดวกด้าน ยานพาหนะในการเดินทางให้แก่ผู้เรียน การนัดหมายและแนะนำให้นักเรียนรู้จักปราชญ์ชาวบ้าน

2.3 ครูที่ปรึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม เตรียมแบบประเมินในการวัดและประเมินผล ผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ พฤติกรรมและทักษะ

ขั้นตอนที่ 3 ลงพื้นที่

3.1 ผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอนุเทพพัฒนา อำเภอบ้านฝาง จังหวัดนครพนม ออกเดินทางสู่แหล่งการเรียนรู้ชุมชนท่าอุเทนในที 21 สิงหาคม 2565 เวลา 08.00 น. ใช้เวลาในคาบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่นการสัมภาษณ์ การจดบันทึก การบันทึกภาพ การบันทึกเสียง โดยปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม

3.2 ครูที่ปรึกษามอบหมายงานเป็นการบ้านให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปข้อมูลที่ได้เป็น องค์ความรู้ นำเสนอในรูปแบบของแผนผังความคิด และจัดทำ Power Point ประกอบการนำเสนอ ให้ครูที่ปรึกษาและเพื่อนๆ ได้รับฟัง พร้อมทั้งตอบข้อซักถามต่างๆ ถึงสิ่งที่ได้รับจากการ ไปลงพื้นที่ในครั้งนี้ ลงพื้นที่แหล่งการเรียนรู้คือ 1) อาคารเก่าบริเวณชุมชนท่าอุเทน 2) ย่านชุมชนเก่าท่าอุเทน 3)พระธาตุท่าอุเทน

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอตามวิธีการทางประวัติศาสตร์

4.1 ผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอนุเทพพัฒนา อำเภอบ้านฝาง จังหวัดนครพนมทั้ง 3 กลุ่มสรุปข้อมูลที่ได้เป็นองค์ความรู้ตามวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วย 1) การตั้งประเด็นศึกษา 2) การเสาะหาแหล่งข้อมูลหลักฐาน 3) การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน 4) การวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินคุณค่าหลักฐาน 5) การตีความเพื่อตอบประเด็นศึกษา 6) การนำเสนอเรื่องราวได้อย่างมีหลักฐาน มีเหตุผลและน่าสนใจ

4.2 หลังจากนำเสนอผลงานและอภิปรายกันในชั้นเรียนแล้ว ผู้เรียนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอนุเทพพัฒนา อำเภอบ้านฝาง จังหวัดนครพนมทั้ง 3 กลุ่ม เสนอให้ครูที่ปรึกษาพิจารณาและนำเสนอต่อให้คณะผู้บริหาร คณะกรรมการ สถานศึกษา คณะครูและนักเรียนทุกคนพิจารณาและอนุมัติ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน โรงเรียนอนุเทพพัฒนา อำเภอบ้านฝาง จังหวัดนครพนม

4.3 มีการบูรณาการองค์ความรู้ที่ได้รับกับรายวิชาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอนุเทพพัฒนา อำเภอบ้านฝาง จังหวัดนครพนม

อภิปรายผล

1.กลุ่มญาติที่อาศัยอยู่ในอำเภอรณนคร จังหวัดนครพนม มีศิลปวัฒนธรรมและ วิถีชีวิตที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีนิสัยส่วนตัวรักความสงบ อยู่กันอย่างสันติ มีความรักและห่วงหาใน เผ่าพันธุ์ มีขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม การแต่งกาย ดนตรี ความเชื่อและภาษาพูดที่เป็น เอกลักษณ์ เฉพาะ โดยที่ผ่านมาชาวภูไทเรณูนครยังคงรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ การแต่งกาย ดนตรี และภาษาพูด ของกลุ่มตนไว้อย่างเหนียวแน่น แต่ด้วยสภาพความ เปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจที่เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า ปัจจัยเหล่านี้เข้า มามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมและวัฒนธรรมของชาวภูไทเรณูนครอย่างเห็นได้ชัด ทำให้วิถีของ ผู้คนชาวภูไทเรณูนครเปลี่ยนแปลงไปมาก ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ ที่เคยปฏิบัติกัน มาหลายๆ อย่าง คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยรับรู้และให้ความสำคัญ วัฒนธรรมบางอย่างถูกกลืนเลือนไปจาก สังคม หรืออาจมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย จึงจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนา สิ่งสำคัญคือการให้ความรู้และเข้าใจแก่คนในชุมชน เด็กและเยาวชนในท้องถิ่น เพื่อให้คน ในชุมชน เยาวชนคนรุ่นใหม่ เห็นถึงคุณค่า และรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ในการที่จะช่วยกันธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชนเผ่า อันเป็นผลผลิตทางปัญญาของบรรพบุรุษชาว ภูไทอำเภอรณนคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤทร์บดินทร์ สาสิทธิ์ (2564) นาฏยศิลป์ : อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ภูไทเรณูนคร ในสังคมวัฒนธรรมรัฐชาติไทย ผลวิจัยพบว่า 1) กลุ่มคนในพื้นที่ที่ชาวภูไทเรณูนครอพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำ

โฆง ซึ่งเป็นคนกลุ่มชาวภูไทกลุ่มแรกในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขงหรือประเทศไทยซึ่งโดยการอพยพมาครั้งแรกนั้นเป็นการขัดแย้งระหว่างพี่น้องแล้วมาตั้งรกรากที่ชุมชนบ้านดงหวายสายบอกแกหรือเรณูนครในปัจจุบัน หลังจากนั้นกลุ่มต่างๆ ของชาวภูไทได้เข้าอพยพมาในพื้นที่ประเทศไทยและมีการเข้าหาชุมชนแห่งนี้เพื่อหาตามหาข่าวสารของกลุ่มคนที่ตามหาในความเป็นภูไทสายเลือดเดียวกันในแผ่นดินไทย ต่อมาชาวชุมชนภูไทเรณูนครได้มีการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มของชาวกลาหรือชาวไทยใหญ่ที่อพยพมาจากการค้าขาย 2) ชาวภูไทเรณูนครมีความผูกพันกับ ศิลปะวัฒนธรรมโดยเฉพาะนาฏศิลป์ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตอย่างเช่นการเหย้า (การรักษาคณไ้) และการฟ้อนรำในบุญบั้งไฟในเดือนหก ซึ่งมีความผูกพันกันกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในระบบเกษตรกรรม ต่อมาได้มีการแสดงชุดฟ้อนที่เป็นแบบแผนขึ้นจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชในรัชกาลที่ 9 พร้อมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวันที่ 13 พฤศจิกายน.ศ. 2498 ได้เสด็จมาบำเพ็ญราชกุศลในวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร จังหวัดนครพนมได้เชิญชวนชนเผ่าต่างๆ ในกลุ่มจังหวัดนครพนมและพื้นที่ใกล้เคียงให้มาทำการแสดงหน้าพระที่นั่ง ต่อมาชุมชนชาวภูไทเรณูนครได้พัฒนาการฟ้อนภูไทและการแสดงนาฏศิลป์ซึ่งมีการเพิ่มจำนวนชุดการแสดงของชุมชนอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน 3) ในชุมชนนี้ยังคงรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมเอาไว้เป็นอย่างดีเยี่ยม จากการดำรงครีษาทาทางด้านนาฏศิลป์ของเอกลักษณ์วัฒนธรรมจนกลายเป็นอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ภูไทเรณูนคร ส่งผลต่อระบบการศึกษาได้บรรจุนาฏศิลป์ภูไทเรณูนครในระดับชั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา ชุมชนแห่งนี้ยังได้รับการยกย่องเป็นตัวแทนของชาวจังหวัดนครพนมขึ้นสู่ค่าขวัญประจำจังหวัด ส่งผลให้เป็นตัวแทนรัฐชาติไทยซึ่งมีการเผยแพร่ นาฏศิลป์ภูไทเรณูนครในเวทีระดับนานาชาติ ทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์และพัฒนา นาฏศิลป์ของตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรานันท์ ฉายารัตน์(2564) “การท่องเที่ยวเศรษฐกิจตามเส้นทาง EEC” : พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออกเพื่อการบูรณาการการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 2 ผลการวิจัยพบว่า เส้นทางท่องเที่ยวเศรษฐกิจตามเส้นทาง EEC: พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก จังหวัดระยอง ประกอบด้วย เส้นทางที่ 1 “ท่องเที่ยวเศรษฐกิจตามเส้นทาง EEC” ที่อำเภอ บ้านค่ายและอำเภอนิคมนพัฒนา เส้นทางที่ 2 “ท่องเที่ยว มนต์เสน่ห์วิถีชาวเล” ที่อำเภอบ้านฉาง อำเภอเมืองและอำเภอแกลง เส้นทางที่ 3 “ท่องเที่ยว อารยธรรม ต่อม้าธรรมชาติ” อำเภอเขาชะเมา อำเภอปลวกแดงและอำเภอวังจันทร์ 2) การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 2 โดยใช้เส้นทางที่ 1 “ท่องเที่ยวเศรษฐกิจตามเส้นทาง EEC” ที่อำเภอบ้านค่ายและอำเภอนิคมนพัฒนา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) คณะกรรมการระดับสถานศึกษา 2) วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนด 3) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ 4) ศึกษา/วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 5) จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอนูตรศักดิ์ วิชัยรัตน์ (2564) ประเพณีนมัสการพระธาตุพนม : การบูรณาการส่งเสริมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า ประเพณีนมัสการพระธาตุพนม สามารถบูรณาการส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้วิธีการบูรณาการในส่วนที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละเนื้อหาสาระ ซึ่งสามารถแบ่งตามสาระการเรียนรู้ออกเป็น 5 สาระ ดังนี้ 1) สาระศาสนา ศิลปวัฒนธรรม 2) สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม 3) สาระเศรษฐศาสตร์ 4) สาระประวัติศาสตร์ และ 5) สาระภูมิศาสตร์ โดยสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักต่อศาสนา

ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา รู้จักความเป็นพลเมืองที่ดี รักษาคุณค่าของวัฒนธรรม บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างจำกัด สามารถดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพตามหลัก เศรษฐศาสตร์ และเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนสามารถนำเสนอข้อมูลภูมิ สารสนเทศในการอนุรักษ์ประเพณีมีสการพระธาตุพนม และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน โดยใช้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ ทำการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับบริบทหรือความสนใจของผู้เรียนบนพื้นฐาน ความแตกต่างระหว่างบุคคล ภายใต้การบูร ณาการเนื้อหาประเพณีมีสการพระธาตุพนมในรายวิชากลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม และยังสอดคล้องกับงาน

2 บูรณาการการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามแนวพระราชดำริของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ” กลุ่ม สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม จึงได้จัด กิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง “ผู้ไทเรณูนคร” ซึ่งมี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สสำรวจชุมชน เพื่อให้รู้จักชุมชนของตนเองเพื่อตั้งประเด็นการเรียนรู้

1.1 ผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัด นครพนม ได้ร่วมกันเสนอแหล่งการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา บุคคล สำคัญในชุมชน โดยครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและร่วมอภิปรายกับ นักเรียน จากภาพ และสื่อวีดิทัศน์

1.2 เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัด นครพนม ได้ออกเดินทางสำรวจชุมชนตามตามแผนการจัดการเรียนรู้การเพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์ ผ่านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ร่วมกับสภาวัฒนธรรมตำบล สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรม จังหวัดชั้น และเชิญโรงเรียนในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม เข้าร่วม เพื่อให้รู้จักชุมชนของตนเอง ทั้งนี้ได้ไปทัศนศึกษาแหล่งการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในชุมชน จำนวน 3แหล่งการเรียนรู้ 1) อาคาร เก่าบริเวณชุมชนท่าอุเทน 2) ย่านชุมชนเก่าท่าอุเทน 3) พระธาตุท่าอุเทน ซึ่งจากการออกเดินทาง สสำรวจชุมชนใน ครั้งนี้ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักสภาพชุมชน ท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และบุคคล สำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการเก็บข้อมูลอย่างมีกระบวนการ ดังนี้

2.1 ให้ผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัด นครพนม แบ่งกลุ่มตามความสมัครใจออกเป็น 3 กลุ่มเพื่อศึกษาในหัวข้อ “ผู้ไทเรณูนคร” : อัตลักษณ์ ของชาติพันธุ์ โดยกลุ่มที่ 1 และ 2 ศึกษา สืบค้นข้อมูลในมิติประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม 3 แหล่งการเรียนรู้ คือ 1)อาคารเก่าบริเวณชุมชนท่าอุเทน 2)ย่านชุมชนเก่าท่าอุเทน 3)พระธาตุท่าอุเทน กลุ่มที่ 3 สืบค้น ข้อมูลในมิติของภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์

2.2 ผู้เรียนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัด นครพนมและครูที่ปรึกษาร่วมวางแผนร่วมกันในการลงพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ทั้งโดยการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การจดบันทึก การ บันทึกภาพ การบันทึกเสียง การปฏิบัติตนให้ เหมาะสม โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ แต่ละคนในกลุ่ม การเตรียมประเด็นคำถามที่จะใช้ ในการสัมภาษณ์ การประสานและนัดหมาย สัมภาษณ์กับปราชญ์ชาวบ้าน รวมถึงเตรียมอุปกรณ์

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งครูที่ปรึกษาชุมชน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียน ตลอดจนกลั่นกรองคำถามและอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะในการเดินทางให้แก่นักเรียน การนัดหมายและแนะนำให้นักเรียนรู้จักปราชญ์ชาวบ้าน

2.3 ครูที่ปรึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม เตรียมแบบประเมินในการวัดและประเมินผล ผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ พฤติกรรมและทักษะ

ขั้นตอนที่ 3 ลงพื้นที่

3.1 ผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ออกเดินทางสู่แหล่งการเรียนรู้ชุมชนท่าอุเทนในวันที่ 21 สิงหาคม 2565 เวลา 08.00 น. ใช้เวลาในคาบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่นการสัมภาษณ์ การจดบันทึก การบันทึกภาพ การบันทึกเสียง โดยปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม

3.2 ครูที่ปรึกษามอบหมายงานเป็นการบ้านให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปข้อมูลที่ได้เป็น องค์ความรู้ นำเสนอในรูปแบบของแผนผังความคิด และจัดทำ Power Point ประกอบการนำเสนอ ให้ครูที่ปรึกษาและเพื่อนๆ ได้รับฟัง พร้อมทั้งตอบข้อซักถามต่างๆ ถึงสิ่งที่ได้รับการไปลงพื้นที่ในครั้งนี้ ลงพื้นที่แหล่งการเรียนรู้คือ 1) อาคารเก่าบริเวณชุมชนท่าอุเทน 2) ย่านชุมชนเก่าท่าอุเทน 3) พระธาตุท่าอุเทน

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอตามวิธีการทางประวัติศาสตร์

4.1 ผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนมทั้ง 3 กลุ่มสรุปข้อมูลที่ได้เป็นองค์ความรู้ตามวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วย 1) การตั้งประเด็นศึกษา 2) การเสาะหาแหล่งข้อมูลหลักฐาน 3) การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน 4) การวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินคุณค่าหลักฐาน 5) การตีความเพื่อตอบประเด็นศึกษา 6) การนำเสนอเรื่องราวได้อย่างมีหลักฐาน มีเหตุผลและน่าสนใจ

4.2 หลังจากนำเสนอผลงานและอภิปรายกันในห้องเรียนแล้ว ผู้เรียนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

4.3 มีการบูรณาการองค์ความรู้ที่ได้รับกับรายวิชาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม สอดคล้องกับงานวิจัยของฤทัยพรรณ ทองจับ (2564:88-89) ประเพณีชักพระ : การบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านคลองขุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สตุล ผลการวิจัยพบว่า โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยบูรณาการการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5 ขั้นตอน คือ 1.การบริหารจัดการการเรียนการสอน 2.การจัดรายวิชา 3.การจัดการเรียนการสอน 4.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดประเด็น 2) รวบรวมหลักฐาน 3) การวิเคราะห์ ตีความ ประเมินหลักฐาน 4)สรุปเชื่อมโยงข้อเท็จจริง 5) นำเสนอข้อเท็จจริง 5.การประเมิน จากการตรวจผลงานนักเรียน แสดงได้ว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ทั้ง 5 ขั้นตอนเป็นอย่างดีโดยการบูรณาการประเพณี ชักพระ สามารถนำเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ในประเพณีชักพระ นักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ เข้าใจ หวังแผนประเพณีท้องถิ่น และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยพรรณ ทองจับ (2564:88-89) ประเพณีชักพระ : การบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านคลองขุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สตุล ผลวิจัยพบว่า

ประวัติความเป็นมา พิธีกรรม วัฒนธรรม สังคม ประเพณีชกพระสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยบูรณาการการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5 ขั้นตอน คือ 1.การบริหารจัดการการเรียนการสอน 2.การจัดรายวิชา 3.การจัดการเรียนการสอน 4.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดประเด็น 2) รวบรวมหลักฐาน 3) การวิเคราะห์ ตีความ ประเมินหลักฐาน 4) สรุปเชื่อมโยงข้อเท็จจริง 5) นำเสนอข้อเท็จจริง 5.การประเมิน จากการตรวจผลงานนักเรียนแสดงได้ว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ทั้ง 5 ขั้นตอนเป็นอย่างดีโดยการบูรณาการประเพณี ชกพระ สามารถนำเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ในประเพณีชกพระ นักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ เข้าใจ หวังแทนประเพณีท้องถิ่นและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Young, H.P., Sheriff, A. and Naeger, S. (2009). ได้ศึกษาวิจัยแนวทางการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นแนวทางเรียนรู้แบบธรรมชาติและค่อยๆ พัฒนาการเรียนรู้ขึ้นไป อย่างเป็นขั้นตอนคือการวางแผน การดำเนินการและการทบทวน มีการอธิบายอย่างมีเหตุผลถูกต้องแม่นยำ และการสอนที่เป็นขั้นตอนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจง่าย ชำนาญและมีทัศนคติที่ดีในการเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งครูสามารถเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนได้สนับสนุนด้าน วัฒนธรรมซึ่งส่งเสริมให้เกิดการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และใช้ความรู้ร่วมกัน มากกว่าการเน้นที่ เทคโนโลยีและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวีระศักดิ์ จันทวิไล (2561) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณา การวิชาสังคมศึกษาผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีที่ หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึง พัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและ ความสามารถของผู้เรียน ดังนั้นใน การจัดการเรียนรู้ควรใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเน้นการเรียน การสอนตามสภาพจริง การปฏิบัติจริง การเรียนรู้จากธรรมชาติและการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาและ หลักสูตรที่ผสมผสานเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การเรียนรู้อย่างบูรณาการและสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการสอนที่เชื่อมโยงความรู้ ความคิดรวบยอด หรือ ทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยองค์รวม ทั้งด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย การบูรณา การเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในหลักสูตรกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกาวรัตน์ บุญวรรณ (2563) การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในย่านเมืองเก่าตะกั่วป่า จังหวัด พังงา ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากการลงพื้นที่ ภาคสนามรวมทั้ง ข้อมูลพื้นฐานในบริเวณชุมชนตลาดใหญ่และชุมชนเสนานุซังสรรค์ ในอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา และการ วิเคราะห์ความสำคัญ (Signification) อีกทั้งคุณค่า (Value) ของสถานที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่าเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ย่านเมืองเก่าตะกั่วป่าสามารถจัดได้ หลากหลายแยกตามองค์ประกอบและกำหนดของระยะเวลาของนักท่องเที่ยวในการเข้ามาท่องเที่ยวใน พื้นที่ ซึ่งถือว่าเป็นตัวกำหนดทิศทางในการพัฒนาต่อยอดสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยอาศัยต้นทุนของพื้นที่ เป็นหลักและต้องไม่ลดทอนหรือทำลายคุณค่าของชุมชน พื้นที่ที่มีจุดเด่นรวมทั้งขีดความสามารถในการ จัดการฐานทางทรัพยากรทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น สู่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยออกแบบ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเป็น 3 เส้นทาง ผู้วิจัยได้กำหนดเส้นทางท่องเที่ยวตามขอบเขตระยะเวลา เพื่อให้นักท่องเที่ยว 1) เส้นทางศึกษาด้านประวัติศาสตร์เป็นโปรแกรมแบบ 1 วันเต็ม One day tour 2) เส้นทางศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น แบบครึ่งวัน Half day tour และ 3) เส้นทางศึกษาทางด้านสังคม เป็นโปรแกรมครึ่งวัน Half day

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 การบูรณาการการเรียนการสอนด้วยวิธีการศึกษาชุมชน ผู้เรียนและผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมร่วมกันให้ผู้เรียนค้นคว้าจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.2 องค์ความรู้ที่ได้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้ศึกษา สามารถนำไปปรับใช้ในการในการจัดการเรียนการสอนและการถ่ายทอดไปยังชุมชนได้อย่างไร้ขีดจำกัด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบกับงานวิจัยของผู้อื่นหลายๆ คนเพื่อเป็นข้อสนเทศในการศึกษาครั้งต่อไป

2.2 การวิจัยที่สามารถตอบสนองงานระดับชุมชนนั้นจะขาดไม่ได้คือการศึกษาเชิงลึก เข้าชุมชนสร้างความเชื่อให้กับคนในชุมชน ศึกษาเชิงกว้างถึงข้อมูลที่เข้ามาเกี่ยวข้องของชุมชนให้รู้จริงเกี่ยวกับชุมชนและงานวิจัยนั้นเพื่อใช้เป็นกาวิจัยในชั้นเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาแบบองค์รวม ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม เพื่อสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์

บรรณานุกรม

Hong, P.Y., A. Sheriff and S. Naeger. (2009). "A Bottom-up Definition of Self-sufficiency:Voices from Low-income Jobseekers," *Qualitative Social Work*. 8(3) : 357-376.

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาวัฒนธรรม.(2564).โรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

ของวราพันธ์ ฉายารัตน์. (2564). "การท่องเที่ยวเศรษฐกิจตามเส้นทาง EEC": พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพื่อการบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 2.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาสังคมศึกษาและวัฒนธรรม.วิทยาลัยทองสุข.

ชัยบดินทร์ สาลีพันธ์. (2540). ประวัติชนชาติภูไท หรือผู้ไท เรณูนคร. ม.ป.ท.: อัดसानา.

ถวลิ ทองสุวรรณรัตน์.(2529).ประวัติผู้ไทและชาวผู้ไทเมืองเรณูนคร. พิมพ์ครั้งที่3.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.

นพดล ตั้งสกุล, จันทนีย์ วงศ์คำ. (2548). คติความเชื่อและระบบสังคม กับการปลูกสร้างเรือนพื้นบ้านและชุมชนผู้ไท. ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น : ขอนแก่น.

นฤทร์บดินทร์ สาลีพันธ์. (2564). อัตลักษณ์นาฏยศิลป์ชาติพันธุ์เรณูนครในสังคมวัฒนธรรมรัฐชาติไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและสร้างศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ในตะวัน กำหอม. (2559). การวิจัยเชิงสังคมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์. วิทยาลัยทองสุข. โรงพิมพ์ที่คอม. มหาสารคาม.

พระวีระศักดิ์ จันทวิโส. (2561). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาสังคมศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

- มณีรัตน์ ศุภานุสนธิ์. (2560). การสอนสังคมศึกษา. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2560. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/117433>
- ฤทัยพรรณ ทองจับ. (2564). ประเพณีชักพระ : การบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านคลองขุดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสตุล.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสังคมศึกษาและ วัฒนธรรม. วิทยาลัยทองสุข.
- สกาวัฒน์ บุญวรโณ เกษตรชัย และหิม และ บัณฑิตา ฮันท์. (2563). การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในย่านเมืองเก่าตะกั่วป่า จังหวัดพังงา. วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่
- สุนทรชัย ขอบยศ. (2562). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : ว่าด้วยแนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์เพื่อการ พัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน. มหาสารคาม. โครงการผลิตและเผยแพร่ตำราและผลงานวิชาการ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์. (2564). ประเพณีนมัสการพระธาตุพนม : การบูรณาการส่งเสริมการเรียนรู้ กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสังคมศึกษาและวัฒนธรรม. วิทยาลัยทองสุข.